

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - امریکا
۵ دسمبر ۲۰۰۹

بیاید پښتو بیاموزیم د پښتو ۲۹ لوست (درس ۲۹ پښتو) د افعالو گردان

۲ - گردان فعل مستقبل:

برای گردان فعل مستقبل کفایت میکند که حرف (به) را بین ضمیر و فعل در زمان حال جا بجا کنیم اما طوریکه دیده میشود یک (و) را هم بعد از (به) علاوه میکنند که هر دو شکل درست است. گفته ما را در زیر ملاحظه فرمائید:

د لیدل فعل گردان:

د حال فعل	د مستقبل فعل
زه وینم	زه به وینم یا
زه وینمه	زه به وینمه یا
ته وینی	ته به وینی یا
مور وینو	مور به وینو یا
تاسو وینی	تاسو به وینی یا
هغوی وینی	هغوی به وینی یا

د تلل فعل گردان:

این فعل بی قاعده و یک فعل استثنائیت

د حال فعل	د مستقبل فعل
زه ځم	زه به لار شم یا زه به ولار شم
زه ځمه	زه به لاره شمه یا زه به ولاره شمه
ته ځي	ته به لار شي یا ته به ولار شي
مور ځو	مور لار شو یا مور به ولار شو
تاسو ځئ	تاسو به لار شئ یا تاسو به ولار شئ
هغوی ځي	هغوی به لار شي یا هغوی به ولار شي

در زبان محاوره حتی برخی نوشته ها هم دیده میشود که میگویند و مینویسند:
زه به خُم ، زه به خمه ، مور به خُو ، تاسو به خئی او داسی نور.

د اغوستل فعل گردان:

د حال فعل	د مستقبل فعل
زه اغوندم	زه به و اغوندم
زه اغوندمه	ز به و اغوندمه
تیه اغوندي	تیه به و اغوندي
هغه اغوندي	هغه به و اغوندي
مور اغوندو	مور به و اغوندو
تاسو اغوندئ	تاسو به و اغوندئ
هغوی اغوندي	هغوی به و اغوندي

د ژړل فعل گردان:

د حال فعل	د مستقبل فعل
زه ژاړم	زه به و ژاړم
ته ژاړي	ته به و ژاړي
هغه ژاړي	هغه به و ژاړي
مور ژاړو	مور به و ژاړو
تاسو ژاړئ	تاسو به و ژاړئ
هغوی ژاړي	هغوی به و ژاړي

نوت:

در صورتیکه فعل بدون ضمیر استعمال میشود حرف (و) ، پیش از (به) جا میگیرد:
و به ژاړم ، و به لیکم ، لار به شم ، و به ننوخم ، و به خورئ ، و به خاندم ، و به وینی
و به اوسپرو ، و به کړئ ، و به درپرو

حالت منفی فعل مستقبل:

صرف با ایزاد حرف (نه) متصل فعل بعد از حرف (و) ، فعل منفی مستقبل حاصل گردد؛ ببینیم
زه به و نه ژاړم ، زه به و نه خاندم ، زه به و نه غوندم یا زه به و نه اغوندم، زه به لارنه شم مور به و نه خُلو ،
تاسو به و نه لیکئ ، هغوی به و نه لولي
صورت استعمال حالت منفی فعل حال را در عبارات زیر ببینید:
که چپرته ماته کومه ډنده را وسپارله شي ، زه به بډي وانه خلم
اگر احياناً به من کدام وظیفه ای تفویض میگردد ، من رشوت نخواهم گرفت
زه به دغه کار در په غاړه کړم چي په هغه کي پاتي را نه شي
من این کار را به دوش تو می اندازم که در آن ناکام نشوي
خواندنگن عزیز بخاطر داشته باشند که بسیار افعال پشتو بیقاعده میباشند ، اینجا یکعده افعال با قاعده گردان شده تا
افعال مشابه را مطابق به آنها گردان نمایند.
افعال بی قاعده صرف با خواندن ، مطالعه و محاوره ، یعنی از طریق سماعی آموخته میشوند.
طوریکه دیده میشود بسیاری از نویسندگان (نه) را با فعل وصل کرده و " ونژاړم ، لار نشم ونخورم ، ونخاندم
او داسی نور" مینویسند که کاملاً غلط است. (نه) باید جدا نوشته شود!

حالت امر مثبت و منفی فعل مستقبل :

فعل مستقبل در پشتو امر مثبت ندارد (یا این جانب نتوانست چیزی بیابد). به عباره دیگر برای بیان این مطلب از
امر حاضر استفاده میگردد
(به درس ۲۸ مراجعه کنید)
برای فعل امر منفی ، علامه منفی (و نه) بین ضمیر و فعل حال جا گرفته و فعل امر منفی مستقبل حاصل
میگردد:

و نه وهی، و نه خاندئ، و نه ژآری، و نه کبني (کبڼه ني)، و نه خُغلي ! او نور
به این جملات توجه فرمائید:
زه له تا سره ټوکي کوم، گوره چي ما ونه وهی
من با تو مزاح میکنم، ببین که مرا نزنۍ
دا خُلي څه در ته نه وایم، چي بیا ونه خاندئ
این بار چیزی برایت نمیگویم، که بار دیگر خنده نکنید.
تر بل پښتو لوست پوري مو په لوی او مهربان خدای سپارم، روغ رمت او بريالي اوسئ!